

Zemědělské hospodaření a mimoprodukční funkce agrární krajiny

**Odborné vzdělávání o ekoagropodnikání
zaměřené na zachování a údržbu krajiny**

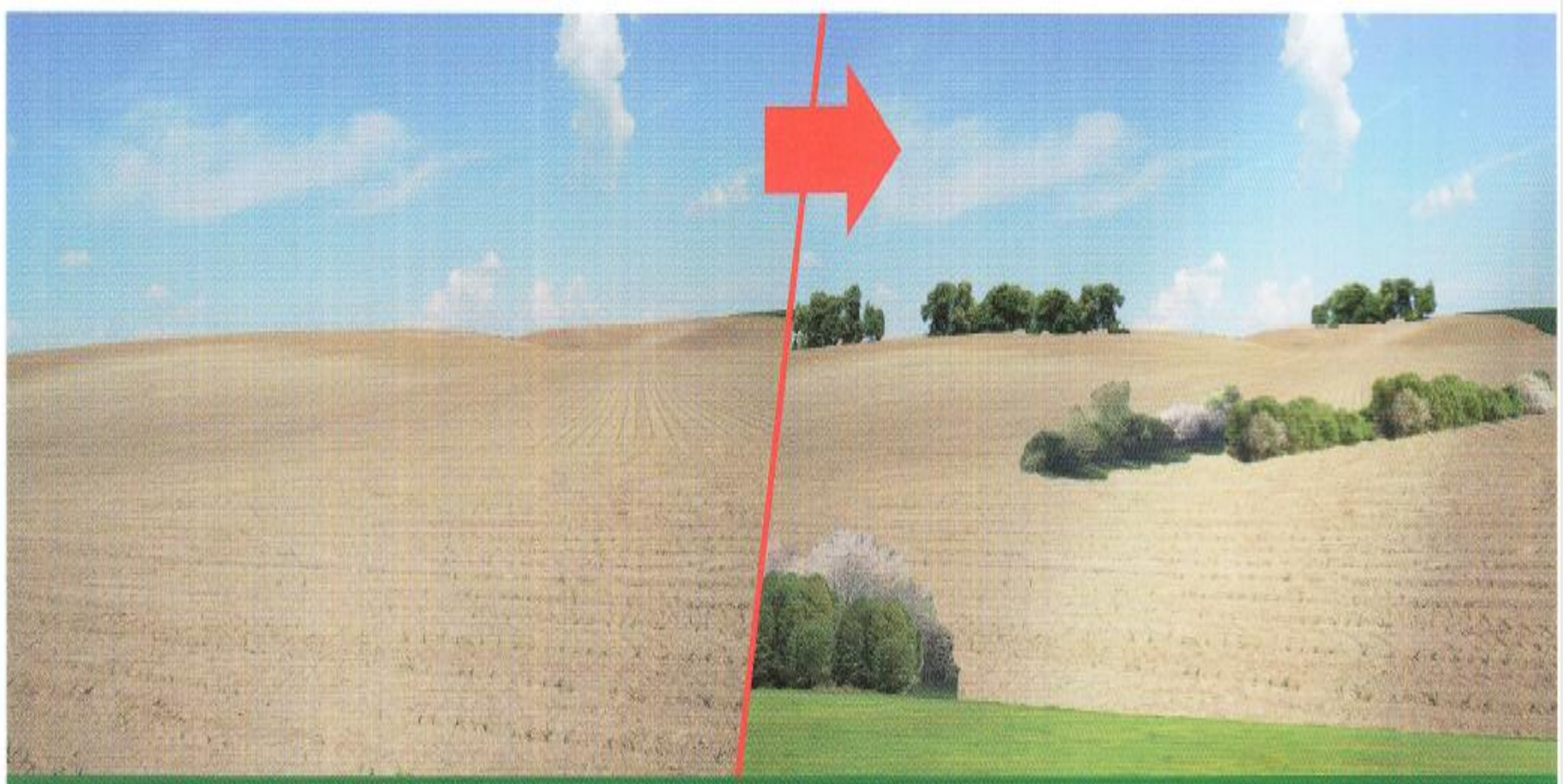

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

O čem se budeme bavit ?

Proč ? Co? Jak ? Za co?

Zemědělci nechtějí krajinotvorné prvky...nutné
vysvětlení podstaty.....

O čem budeme hovořit aneb program...

- Základní informace o erozi půdy, kontaminaci a deficitu vody, poklesu biodiverzity a souvisejících negativních environmentálních vlivech na zemědělské půdě v k.ú. Šardice
- Agroenvironmentální a krajinotvorná opatření – základní rozdělení, význam,
- Mimoprodukční funkce
- Plánování a projektování opatření v krajině
- Realizace a následná péče o realizovaná opatření
- Možnosti financování ochranných opatření – společná zemědělská politika po roce 2013
- Zkušenosti z realizace (optimalizace půdních bloků, zatravněná a zalesněná orná půda, zatravněné údolnice, extenzivní sady, biocentra, biokoridory, mokřady a malé vodní plochy)
- Odborná exkurze v k.ú. Šardice

Odkud jsem.... proč.....neprostupná, neatraktivní

Reálné zemědělské podnikání...důvod...

Stále více intenzivní....

V České republice je **vodní erozi potenciálně ohroženo téměř 50 % zemědělské půdy.**

V současné době je maximální **ztráta půdy v ČR vyčíslena na přibližně 21 mil. tun ornice za rok**, což lze vyjádřit jako ekonomickou ztrátu minimálně 4,3 mld. Kč.

Různým stupněm větrné eroze je v ČR potencialně ohroženo přibližně 14 % zemědělské půdy

Co dále....

Problém vody....

Problém vody....

Problém vody....

Problém vody....

Co mě k tomu vedlo....

Tab. 2 Obhospodařovaná půda fyzickými a právnickými osobami v okresech Jihomoravského kraje (zdroj: *Strukturální šetření v zemědělství 2007*)

	Obhospodařovaná zemědělská půda (ha)							Obhospodařovaná orná půda (ha)		
	celkem	v tom podle druhu vlastnictví				z celku podle vlastnictví půdy (%)		celkem	z toho podle vlastnictví půdy (%)	
		podniky fyzických osob		podniky právnických osob						
		celkem	na 1 podnik	celkem	na 1 podnik	vlastní	najatá od jiných		vlastní	najatá od jiných
Jihomoravský kraj	362 937	73 073	9,4	289 864	696,8	14,0	86,0	325 243	12,6	87,4
v tom okresy:										
Blansko	35 081	4 703	12,5	30 378	979,9	8,7	91,3	27 744	7,4	92,6
Brno-město	7 336	2 779	13,7	4 557	189,9	30,6	69,4	5 911	26,9	73,1
Brno-venkov	62 002	16 959	17,4	45 043	672,3	18,4	81,6	57 350	16,9	83,1
Břeclav	55 852	13 164	4,8	42 688	371,2	17,0	83,0	46 565	12,7	87,3
Hodonín	56 623	9 377	4,5	47 246	762,0	8,9	91,1	47 793	7,2	92,8
Vyškov	43 106	8 499	41,3	34 607	1384,3	9,9	90,1	41 295	9,1	90,9
Znojmo	102 937	17 591	15,3	85 346	927,7	15,0	85,0	98 586	14,7	85,3

Nájemci....

Vztah intenzivně hospodařících zemědělců k přírodě není vztah partnerů žijících v symbióze; lze ho přirovnat ke vztahu tasemnice trápící psa nebo plísně parazitující na bramboře (DORST 1974).

A photograph of rolling hills in a landscape, likely a agricultural area, showing the impact of intensive farming. The hills are covered in a uniform, golden-brown color, suggesting a monoculture of crops. A few small, dark green trees are scattered across the landscape, providing a stark contrast to the otherwise uniform terrain. The sky is a pale, hazy blue.

Nájemníci díky preferenci monokultur a velkých půdních bloků pokračují v rozvracení dnes již téměř neexistující hospodářské struktury, která byla důležitá pro život na venkově. Tímto je dále podporován tzv. **kořistnický způsob hospodaření** (v německy mluvících zemích Raubwirtschaft – viz. (DORS 1974), který **vede ve většině případů k „vyloupení a znásilnění“ půdy** „tzv. tržními osevními postupy“ s vizí okamžitého zisku.

*„ ....zbyly tedy proti dřívějšímu stavu nyní jen jakoby kosti
onemocnělého těla,*

*poněvadž všechna tučná a měkká hlína vůkol odplavala
a zbylo toliko hubené tělo země“*

Stav zemědělské krajiny.....

- přeměna tradičního zemědělství na průmysl. velkovýrobu (70. léta)
- odvodněno více jak 1 mil. ha půdy,
- odvodněné plochy s trvalými travními porosty zorněny
- změněna krajinná mozaika a celková struktura druhů pozemků.
- **zmizely remízky, meze i mokřady jako přirozená stanoviště pro rostliny a živé organismy, která ovlivňují biodiverzitu a ekostabil. funkce v krajině.**
- Hospodářské zásahy - zhoršily retenční (zadržovací) schopnost území, změny vodního a živinného režimu krajiny.

...důsledky zemědělského hospodaření...!

- Eroze a ztráta úrodnosti půdy
- Kontaminace vody, půdy, ovzduší
- Neprostupná krajina
- Ztráta biodiverzity
- Úbytek druhů živočichů a rostlin
- Přemnožení spárkaté zvěře (prase divoké....)
- Odosobňování venkova
- Škody působené zvěří a na zvěři
- Finanční nestabilita

Proč usilujeme odpovídající přírodu a krajinu?

....aby jsme mohli hrát dobrý fotbal, musíme mít odpovídající hřiště....

....aby jsme mohli na venkově dobře žít, musíme mít odpovídající agroekosystém..

Cíl – úrodná půda

Chceme pestrou zemědělskou krajinu

**Chceme
chránit půdu**

Chceme pestrou zemědělskou krajinu

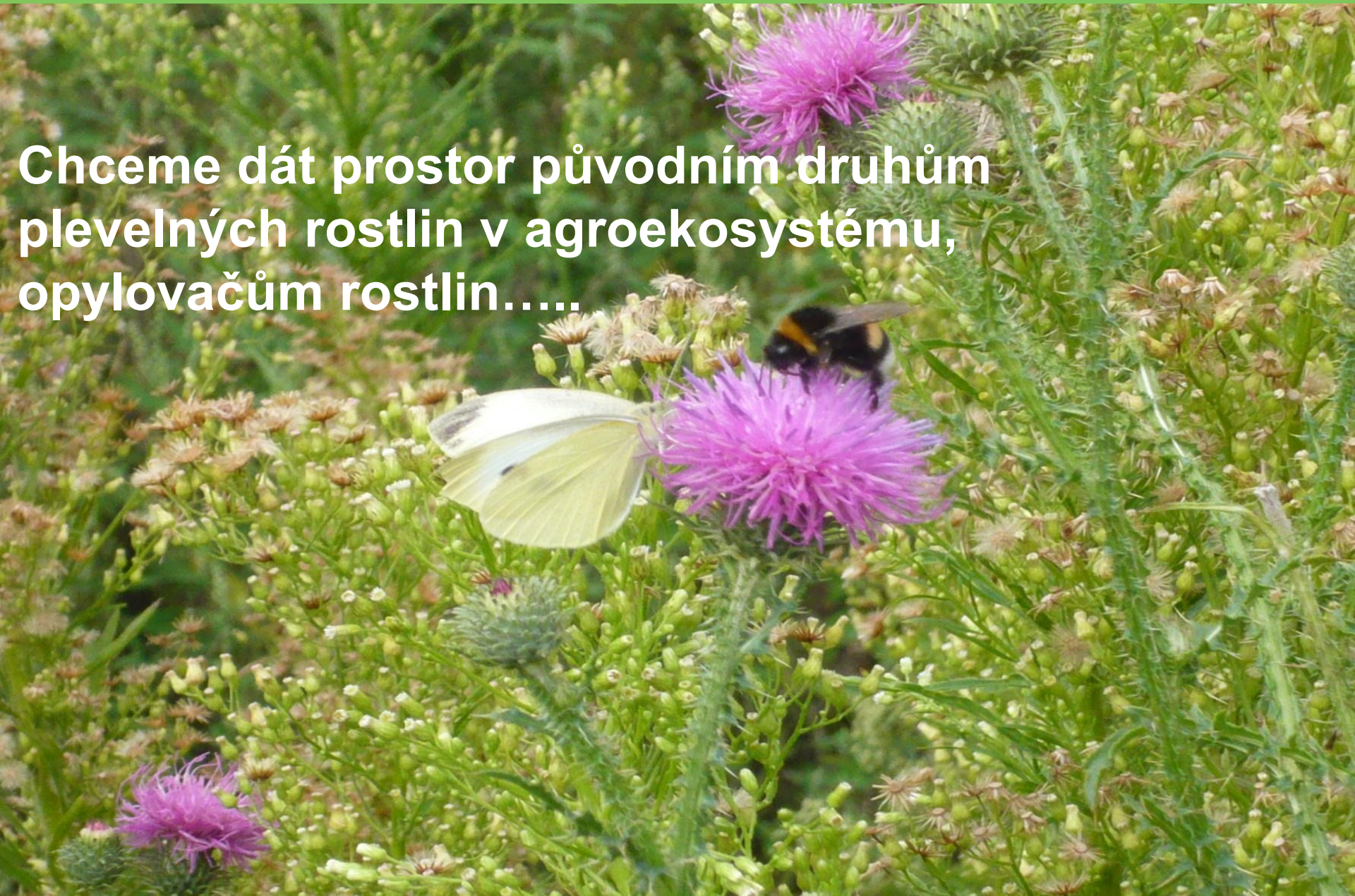
Chceme zadržet vodu

Chceme druhovou rozmanitost, pestrost

Chceme dát prostor původním druhům
plevelných rostlin v agroekosystému,
opylovačům rostlin.....

Chceme druhovou rozmanitost, pestrost

Chceme dát prostor volně žijícím živočichům
a predátorům škůdců .....

Chceme druhovou rozmanitost, pestrost

**Chceme dát prostor
zvěři**

Chceme druhovou rozmanitost, pestrost

**Chceme atraktivní, prostupnou krajinu
pro obyvatele venkova a zajímavou pro
investory**

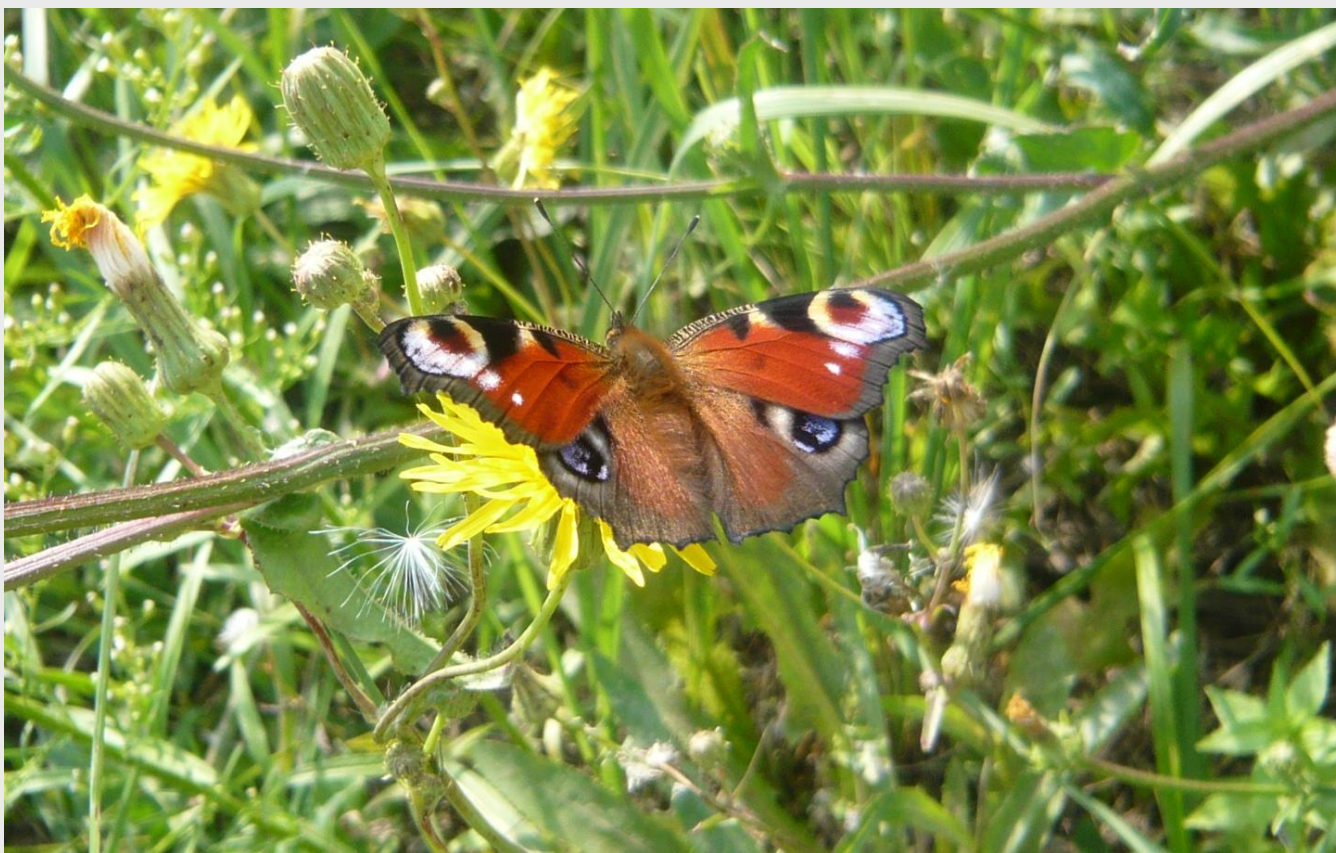

Je to pochopeno?

Má význam se ochranou přírody
a krajiny zabývat??

Požadavky na ochranu přírody a krajiny dnes.....

- Fyzické a právnické osoby jsou povinny **při provádění zemědělských**, lesnických a stavebních prací, při vodohospodářských úpravách, v dopravě a energetice **postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů**, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky. Orgán ochrany přírody uloží zajištění či použití takovýchto prostředků, neučiní-li tak povinná osoba sama.

„Rozorání“ polních cest.....

Trendy reálného zemědělského podnikání

Trendy zemědělského podnikání

„Ošetřil“ nebo neošetřil biokoridor...

Co nám hrozí...

Monokultury.....

Mořidla.....

...jaké to má důsledky?

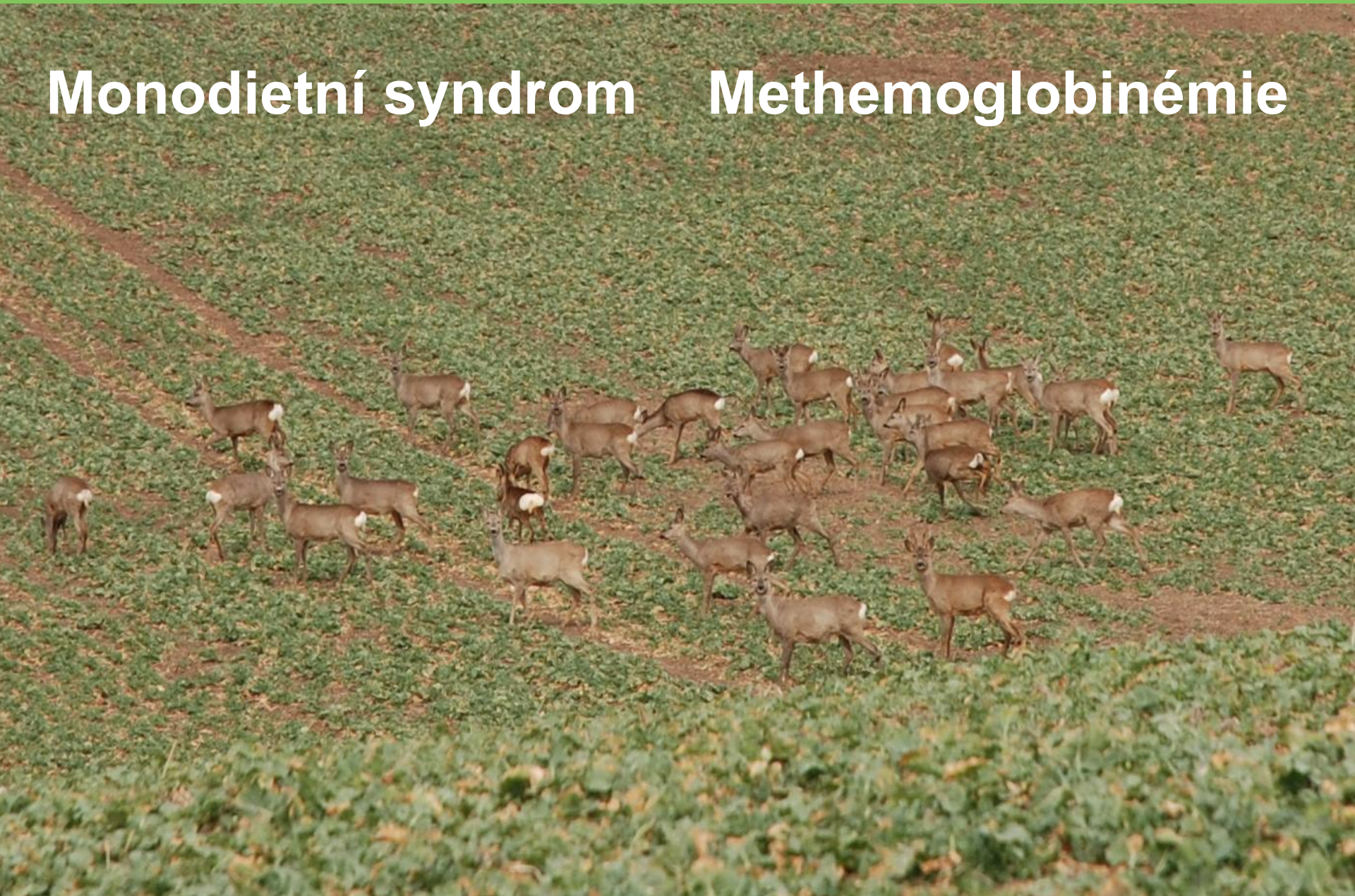
- Eroze a ztráta úrodnosti půdy
- Kontaminace vody, půdy, ovzduší
- **Neprostupná krajina**
- **Ztráta biodiverzity**
- **Úbytek druhů živočichů a rostlin**
- **Přemnožení spárkaté zvěře (prase divoké....)**
- **Odosobňování venkova**
- **Škody působené zvěří a na zvěři**
- Finanční nestabilita
- **Znemožnění řádného mysliveckého hospodaření...**

Civilizační nemoci zvířete

Monodietní syndrom   Methemoglobinémie

Přírodní kalamity, povodně....

Eroze.....

Eroze.....

Eroze.....

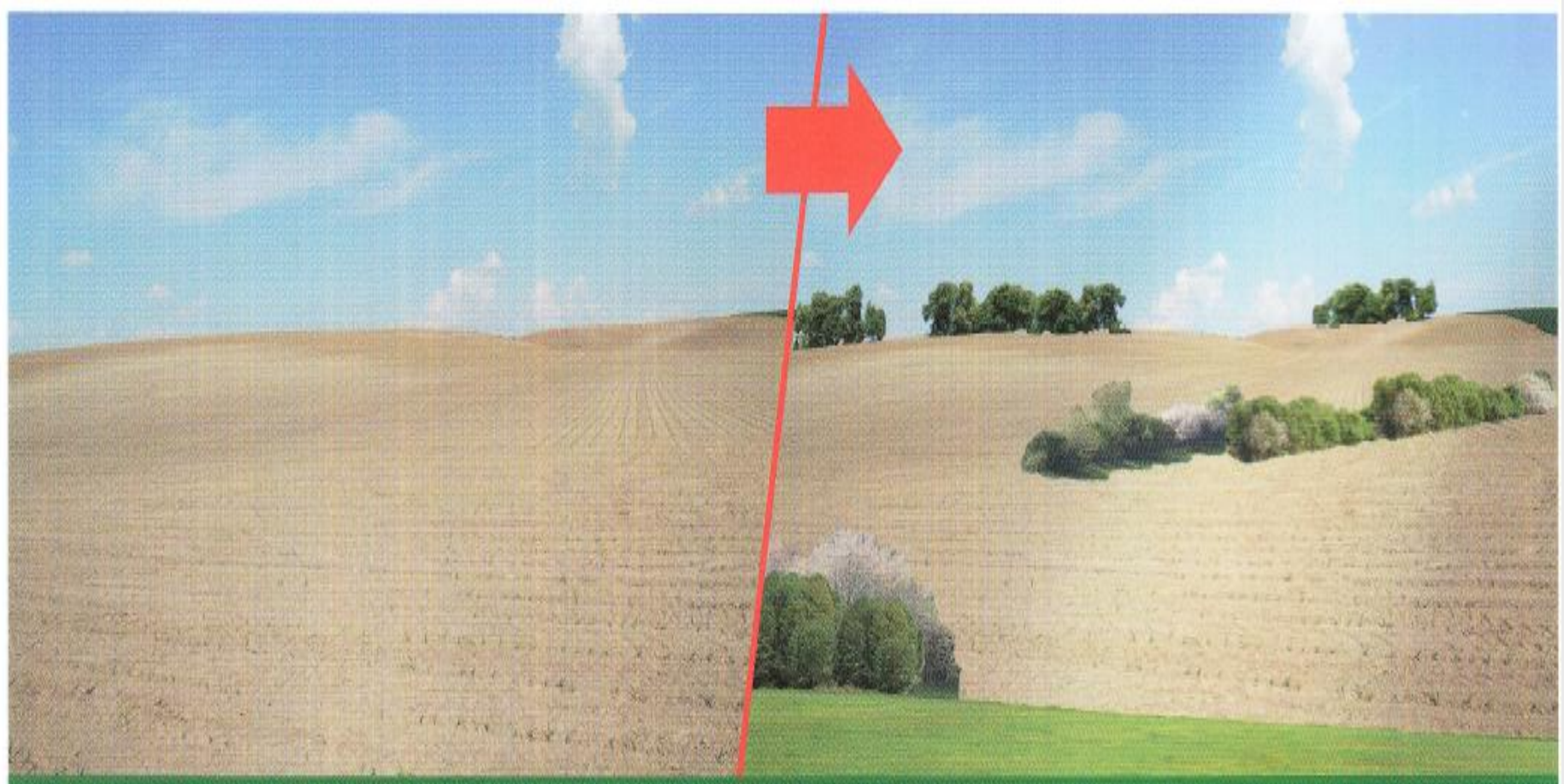
Jak z toho ven....troubíme na poplach!

O čem se budeme bavit ?

Proč ? Co? Jak ? Za co?

Jak z toho ven... občané?

- **Chránit přírodu a krajinu** (aktivně, neproklamovat...)
- ....provádění agro -environmentální opatřeních...
- ....pečovat a zakládat krajinné prvky.....
- ...účastnit se procesu pozemkových úprav...

Zákon o zemědělství

- Účelem tohoto zákona je
- a) vytváření podmínek pro zajištění schopnosti českého zemědělství zabezpečit **základní výživu obyvatel, potravinovou bezpečnost a potřebné nepotravinářské suroviny;**
- b) vytváření předpokladů pro podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství, které přispívají k **ochraně složek životního prostředí jako půdy, vody a ovzduší a k udržování osídlené a kulturní krajiny;**
- c) vytvoření podmínek pro **provádění společné zemědělské politiky a politiky rozvoje venkova Evropské unie,**
- d) vytváření podmínek pro **rozvoj rozmanitých hospodářských činností a zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a pro rozvoj vesnic.**

Povinnosti respektovat pozemkové úpravy

- Hospodařit na zemědělském půdním fondu musí vlastníci nebo nájemci pozemků tak, aby:
  - neznečišťovali půdu a tím potravní řetězec a zdroje pitné vody škodlivými látkami ohrožujícími zdraví nebo život lidí a existenci živých organismů,
  - nepoškozovali okolní pozemky a příznivé fyzikální, biologické a chemické vlastnosti půdy a **chránili obdělávané pozemky podle schválených projektů pozemkových úprav (odstavec 1 §3 zákona č. 334/1992, o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění).**

Polní cesty...

Definice polní cesty

- ČSN 73 6109 Projektování polních cest
  - Polní cesta je **účelová komunikace**, která slouží zejména zemědělské dopravě a může plnit i jinou dopravní funkci, např. cyklistická stezka, stezka pro pěší
  - **Pozemek polní cesty** je pozemek, na němž je umístěno těleso polní cesty a ostatní její součásti včetně pomocného pozemku určeného zejména k potřebám údržby, k vegetačním úpravám apod.

Co je polní cesta ?

Co je polní cesta ?

Co je polní cesta ?

Co je polní cesta ?

Ozeleňování polních cest....

Krajinné prvky a zemědělci....

Poškození nebo zničení KP je obdobně významné, jako havárie vodovodu, propadení vozovky či překopnutí kabelu

Řešení

- Vývoj systémového řešení
- Tvorba standardu, který obsahuje přehled činností směřující zemědělské organizace k minimalizaci negativních vlivů svých činností na životní prostředí
- Cílem standardu je podpora ochrany životního prostředí a prevence před jeho poškozováním
- **Prostor pro akreditované poradce!!!!**

Ochrana druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů

- Fyzické a právnické osoby jsou povinny **při provádění zemědělských, lesnických a stavebních prací, při vodohospodářských úpravách, v dopravě a energetice postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů**, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky. Orgán ochrany přírody uloží zajištění či použití takovýchto prostředků, neučiní-li tak povinná osoba sama.

CO JE TO ZVĚŘ?

Zvěří rozumíme **obnovitelné přírodní bohatství** představované **populacemi druhů volně žijících živočichů**

Druhy zvěře, kterou nelze obhospodařovat lovem:

bobr evropský (*Castor fiber*), havran polní (*Corvus frugilegus*), volavka popelavá (*Ardea cinerea*), koroptev polní (*Perdix perdix*).....,

Druhy zvěře, kterou lze obhospodařovat lovem:

jelen evropský (*Cervus elaphus*), prase divoké (*Sus scrofa*), srnec obecný (*Capreolus capreolus*), zajíc polní (*Lepus europaeus*),

bažant obecný (*Phasianus colchicus*), hrdlička zahradní, špaček obecný (*Sturnus vulgaris*), vrána obecná (*Corvus corone*).....,

Škody působené zvěří

- černou zvěří na kukuřici (řepce, travních porostech, obilovinách...)
- Srnčí zvěří na slunečnici (vinné révě, obilovinách, řepce....na ovocných stromech)
- **zaječí na ovocných dřevinách**, révě vinné
- bažanty na obilovinách....

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

POTRAVINÁŘSKÁ VÝROBA

LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

PODPORA Z EU
NÁRODNÍ DOTACE

Vyhledat ...

LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

[Aktuální informace](#)

[Lesnictví](#)

[Myslivost](#)

[Dotace a programy](#)

[Informační systém
myslivosti](#)

[Kynologie](#)

[Myslivecká Rada
ministra zemědělství](#)

[Ústřední
hodnotitelská
komise trofejí](#)

[Hlavní stránka](#) > [Lesní hospodářství](#) > [Myslivost](#)

Škoda způsobená zvěří

12.7.2006

1. Identifikační číslo návodu:
2. Kód životní situace:
- 3.

Škoda způsobená zvěří

(zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 59/2003 Sb. – dále jen „zákon o myslivosti“ - § 52 až § 55)

4. předmět: škoda způsobená zvěří (jejíž početní stavy mohou být lovem snižovány) na
  - zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech
  - na lesních pozemcích a na lesních porostech

[Ministerstvo](#)

[Ministr](#)

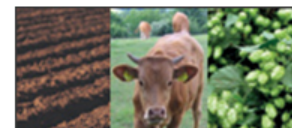
[Veřejné zakázky](#)

[Úřední deska](#)

[Registry](#)

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

OCHRANA ZVÍŘAT

Škody působené zvěří

Poškození nebo zničení míst pro život zvířete

Povinnosti vlastníků (nájemců) pozemků - ZEMĚDĚLCŮ

- **Při obhospodařování pozemků, jejich ohrazování při pastvě a podobně povinnost dbát, aby nebyla zvíř zraňována nebo usmrcována**
- **Oznamovat s předstihem uživateli honitby dobu a místo provádění zemědělských prací v noční době, kosení píce a použití přípravků na ochranu rostlin**
- **Při provozování mechanizačních prostředků na kosení píce používat účinných plašičů zvíř, a pokud je to možné, provádět sklizňové práce tak, aby zvíř byla vytlačována od středu sklizeného pozemku k okraji**

Škody působené na zvěři

- Škodou na zvěři se rozumí zejména neoprávněný lov zvěře (pytláctví), **úhyn zvěře**, **zničení hnízdišť**, **poškození nebo zničení prostředí nutného pro život zvěře** a vypuštění živočichů, kteří mohou narušit přírodní rovnováhu nebo narušit genofond geograficky původního druhu zvěře.
- Za škodu na zvěři odpovídá každý, kdo ji způsobil porušením právní povinnosti.
- Na náhradu škody má nárok uživatel honitby. Pro uplatnění nároku na náhradu této škody platí obecné předpisy. (§56 zákona o myslivosti)

....i požár může být zdrojem škody na
zvěři!

Opatření k zábraně škod působených zvěří

- Vlastník (nájemce) honebního pozemku činí PŘIMĚŘENÁ OPATŘENÍ k zabránění škod působených zvěří, přičemž však zvěř nesmí být zraňována
- Stejná opatření může učinit se souhlasem vlastníka honebního pozemku **uživatel honitby** (myslivci...)